

Al voltant d'un dolor lleu

Durant les darreres cinc o sis setmanes m'ha tocat patir un parell de petites afeccions orgàniques sense importància real, d'aquelles que li poden tocar –i li toquen– a qualsevol persona en qualsevol moment. D'aquelles que, segons les categories habituals, no arriben ni tan sols a la consideració de malalties: una, un vulgar mal de queixal, seguit de l'extracció de la peça corcada; l'altra, un problema igualment banal de les instal·lacions digestives, acompanyat d'una intervenció quirúrgica de pocs minuts. No res que valga la pena contar, ni res que pugui interessar el públic. Fet i fet, res que poguera interessar ni tan sols els parents i els amics pròxims, ni a mi mateix, si bé es mira, des d'un punt de vista objectiu i especulatiu. I tanmateix, durant cinc o sis setmanes, des de la condició de pacient-patidor a què em trobava sotmès, era com si al món no hi haguera res més importat que aquesta condició. Tan poca cosa, i tan feble, és la substància dels humans.

I tot per culpa i causa del dolor. No cal que siga un dolor greu i extrem, ni un dolor extens, ni un dolor que avisa d'un càncer, d'un infart, una peritonitis, un còlic de ronyó, un os trencat o alguna de les múltiples perforacions o embussos peril·losos a què els mortals estem exposats. No cal que siga res d'això: és prou que siga un petit dolor, un dolor de categoria lleu, però que siga intens i pertinaç. Aleshores, el món canvia de color. Posem que siga un mal de queixal, aquell que naix en un punt infernal i s'escampa endarrere fins a l'orella, endavant fins al nervi de l'ull i amunt fins a l'arrel més profunda del cervell. No és veritat que siga així, però se sent exactament així, que és el que compta. I llavors el món sencer es torna de color de mal de queixal. És un color groc verdós, confús, llunyà i rabiós. Significa que, en comparació amb el dolor del queixal, qualsevol cosa que passe

al planeta i els seus voltants té només una importància difusa i remota. Mire els titulars del diari (és difícil, amb l'ull plorós, llegir la lletra menuda) o mires la tele, amb una mà fent inútilment pressió sobre la galta i amb un còctel d'analgèsics en l'altra mà, i tot allò que escoltes o llegeixes et sembla distant i poc real: no t'afecta, perquè l'única cosa pròxima, real i que t'afecta és el queixal que barrina palpitant dins de l'os maxil·lar. Només això té alguna importància. O, més ben dit, només això té *tota* la importància. El dolor de queixal et desconnecta de l'economia i la hisenda, de la literatura universal –exceptuada, si n'hi haguera, la dedicada a les elegies dentals–, de la política autonòmica, de la gota freda, de la deforestació de l'Amazònia, de l'Ajuntament de València i fins i tot de l'estat del propi compte corrent, el qual, per voluminós que fóra, reduiries a zero desesperadament a canvi de llevar-te el dolor. El dentista, esdevingut alhora bruixot, esperança i enemic, quan hi acudeixes implorant la immediata extirpació del molar assassí, diu que cal tindre paciència, prendre antibiòtics i esperar alguns dies que rebaixi la inflamació. El mataries: ¿és que no sap quant de mal pot fer un queixal, que et vol fer patir sàdicament tres dies més? És clar que ho sap. Tothom ho sap, però tothom, en el fons, se'n fot del teu mal de queixal (o d'úlceres, o del que siga, a condició que no es tracte de malaltia mortal o catalogada de molt greu). De la mateixa manera, i per justa correspondència, el teu mal de queixal se'n fot del món sencer.

És bèstia, és desproporcionat, és in-

humà, però és així, i aquesta és la primera consideració: que tan poca cosa com és una arrel inflama-da d'una dent, un punt corcat d'un budell, pot no solament alterar la percepció de l'univers, sinó convertir-se en el centre de l'univers. El petit dolor infernal, ocupant el lloc de tot el sistema de valors, de la teoria de coneixement i de la metafísica elemental, aquesta és la qüestió. Vol dir que la mínima irritació aguda d'un nervi, la més petita raspadura de membrana, comença a reduir-nos veloçment a la condició animal, en la qual tota l'experiència es concentra en pura sensació. No sé, ara que hi pense, com deu ser el dolor de queixal d'un gos o d'una vaca: sense paraules per pensar-lo i agreujar-lo, però també sense la imatge de l'extracció alliberadora. En realitat no sabem res dels animals. I ara i ací, en aquesta privilegiada posició de la geografia i de la història, tampoc no sabem res dels altres humans no tan afortunats.

Aquesta és la segona consideració: que en els moments de descans per obra dels analgèsics, o després de la benèfica intervenció de les estenalles, o quan et desperteres plàcidament al quiròfan i ja ha passat tot, hauries de donar gràcies infinites a qui corresponga. Per viure ací, on hi ha farmàcies ben assortides, dentistes competents, quiròfans disponibles, cirurgians i anestesistes, i no en altres part del món on tot això és un luxe insassolible. I per viure ara i no un segle o dos abans, quan els queixals s'arrancaven de viu en viu, i l'anestèsia era un got d'aiguarent. Qui enyore el temps passat i la vida sense química, és un perfecte insensat. De manera que, per aquestes i altres consideracions, passar uns dies de dolor cada any –o cada tres anys, si els sembla massa-hauria de ser obligatori per llei. Seríem tots més savis.

Joan F. Mira